

Finansal İyilik ve Tükenmişlik İlişkisinin Kuşaklar Bazında İncelenmesine Yönelik Bir Araştırma

Gönen İlkar Dündar¹

Gülbeniz Akduman²

Zeynep Hatipoğlu³

Öz

Günümüz iş dünyasında gelişim ve rekabetin artan ivmesine karşın, kişilerin yaşam koşulları zorlaşmakta ve sosyoekonomik imkanları da her geçen gün daha da azalmaktadır. Artan ihtiyaçlar ve harcamalar karşısında yetersiz kalan gelir ve finansal imkanlar kişilerin gelir-gider dengesini sağlama konusunda sorunlar yaşamalarına ve mutsuz hissetmelerine sebep olmaktadır. Karşılanamayan istekler ve beklentiler sonucunda zamanla yıpranan, enerjisi ve gücü tükenen kişilerin iç kaynaklarında tükenmişlik yaşanmaya başlar. Bu bağlamda kişilerin tükenmişliklerini etkileyen en önemli etkenlerden biri olan finansal iyilik kavramının tükenmişlikle arasında ilişki olup olmadığını analiz etmek amacıyla yapılan anketimizin birinci bölümünde kişisel bilgi formu, ikinci bölümünde finansal iyilik hali ölçeği, üçüncü bölümünde tükenmişlik ölçeği kullanılmıştır. Araştırmamız sonucunda finansal iyilik hali ile duygusal tükenmişlik ($r = 0,17$), duyarsızlaşma ($r = 0,15$), tükenmişlik toplam puanları ($r = 0,18$) arasında pozitif yönlü ve anlamlı ilişki tespit edilmiştir ($p < 0,01$). Genel olarak finansal iyilik hali ile kişisel başarısızlık algısı arasında anlamlı ilişki bulunmamaktadır ($p > 0,05$).

Anahtar Kelimeler

Finansal iyilik • Tükenmişlik • Kuşaklar

The Relationship of Financial Wellbeing to Burnout According to Generations

Abstract

Despite the accelerating development and competition in today's business world, people's livelihood is getting harder, and socioeconomic opportunities are getting smaller day by day. Inadequate income and financial resources in the face of increased needs and expenditures are causing problems, unhappiness, and difficulty in providing income-expenditure balance. Unfulfilled wishes and expectations result in burnout of internal resources. People tire out over time and are depleted of energy. In this context, a personal information form was used in the first part of a questionnaire, a financial wellbeing scale in the second part, and a burnout scale in the third part to determine whether financial wellbeing is related to burnout. Our research shows a positive and significant relationship between financial wellbeing and emotional burnout ($r = 0,17$), total burnout ($r = 0,18$), and desensitization ($r = 0,15$), ($p < 0,01$). In general, there is no significant relationship between financial wellbeing and personal failure perception ($p > 0,05$).

Keywords

Financial wellbeing • Burnout • Generations

1 **Sorumlu Yazar:** Gönen İlkar Dündar (Prof. Dr.), İstanbul Üniversitesi, İşletme Fakültesi, İnsan Kaynakları Yönetimi Anabilim Dalı, İstanbul Türkiye. Eposta: gdundar@istanbul.edu.tr

2 Gülbeniz Akduman (Dr.), Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi, Sivil Havacılık Kabin Hizmetleri Programı, İstanbul Türkiye. Eposta: gulbeniz@akduman.com

3 Zeynep Hatipoğlu (Dr. Öğr. Üyesi), Nişantaşı Üniversitesi, İşletme Fakültesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul Türkiye. Eposta: zynhatipoglu@gmail.com

Atf: Dündar, G. İ., Akduman, G. ve Hatipoğlu, Z. (2018). Finansal iyilik ve tükenmişlik ilişkisinin kuşaklar bazında incelenmesine yönelik bir araştırma. *Istanbul Management Journal*. Advance Online Publication. <http://dx.doi.org/10.26650/imj.2018.29.84.0002>

Günümüzün ağır ekonomik şartları altında yaşamını sürdürebilmek isteyen kişilerin sahip oldukları sınırlı kaynakları ihtiyaçları doğrultusunda doğru kullanmaları, gelir ve giderleri arasındaki dengeyi sağlamaları gerekmektedir (Onur ve Nazik, 2014, s. 92). Bu dengeyi sağlayamayan kişilerin yaşayacağı finansal sorunlar mutsuzluğun yanında birçok olumsuz sonuç da doğurabilmektedir (Eryılmaz, 2011, s. 6). Finansal iyilik halinin temelinde kişinin yaşamındaki finansal koşullar ve tutumları ile gelecekteki davranışlarının nasıl olacağı yer almaktadır (Mayer, Zick ve Marsden, 2011, s. 177).

Değişimin ve gelişimin çok hızlı yaşandığı günümüz iş dünyası, beraberinde birçok olumsuz etkiyi de kişilere yansıtmaktadır (Şanlı, 2006, s. 1). Özellikle büyük kentlerdeki yaşam zorlukları, ekonomik sıkıntılar ve yoğun trafik gibi çevresel etkenler de buna eklenince kişiler zamanla kendilerini tükenmiş hissetmeye başlamaktadırlar (Ekinci ve Ekici, 2003, s. 1). Başarısız olma, yıpranma, enerji ve gücün azalması veya tatmin edilemeyen istekler sonucunda bireyin iç kaynaklarında meydana gelen değişim “tükenmişlik” olarak tanımlanmaktadır (Freudenberger, 1974, s. 159).

Ekonomik açıdan sıkıntı yaşayan kişiler kendilerini çaresiz, başarısız, güçsüz ve mutsuz hissetmekte ve zamanla hem ruhsal hem de fizyolojik boyutta sorunlar yaşamaya başlamaktadırlar. Bu bağlamda kişinin kendini finansal açıdan iyi, güvende hissetmesi ve maddi kaygı yaşamamasını ifade eden finansal iyilikle tükenmişlik arasındaki ilişkiyi analiz etmek amacıyla yapılan çalışmamızın ikinci bölümünde Norvilitis, Szablicki ve Wilson (2003) tarafından geliştirilen ve Sunal (2012) tarafından Türkçeye uyarlanan, beşli Likert tipinde 10 maddeden oluşan Finansal İyilik Hali ölçeği yer almaktadır. Anket formunun üçüncü bölümünde Maslach ve Jackson tarafından (1981) geliştirilen ve Ergin (1992) tarafından Türkçeye uyarlanan, beşli Likert tipinde 22 maddeden oluşan Maslach Tükenmişlik Ölçeği yer almaktadır.

Finansal İyilik

Finansal iyilik, kişinin kendini finansal açıdan iyi, güvende hissetmesi ve maddi kaygı yaşamaması anlamına gelmektedir (Sunal, 2012, s. 209). Teknolojinin de etkisiyle alışverişin kolaylaşması ve dijitalleşmesi kişilerin daha fazla harcama yapmalarına sebep olmuştur (Sunal ark., 2013, s. 837). Borçlanma miktarının artmasıyla birlikte kişinin ödemelerle ilgili kaygıları da artarak hem kendisi hem de çevresiyle ilgili sorunlar yaşamasına ve tüm bunların sonucunda da mutsuz olacağına dair ilgili alan yazında araştırmalar (Adams ve Moore, 2007; Bradley ark., 2014; Lyons, 2007; Ross ve ark., 2006; Roberts ve ark., 1998; Stradling, 2001) mevcuttur.

Finansal anlamda kişinin mutlu olup olmadığını analiz etmek için ilk olarak kişinin tüm yaşam koşullarını göz önüne alıp değerlendirerek ne kadar memnun olduğunu anlamak gereklidir (Van Praag ark., 2010, s. 1008). Kişiler gibi ülkeler için de aynı durum geçerlidir. Gayri safi milli hasılası yüksek ve maddi imkanların olduğu

bir ülkede yaşayan kişiler daha az finansal problem yaşayacağı için daha mutlu hissetmektedirler (Stutzer, 2004, s. 89).

Finansal açıdan kişinin iyi ve güvende hissetmesini sağlayan gelir ile mutluluk arasındaki ilişki konusunda ilgili alan yazında yer alan araştırmalarda fikir birliğine varılmadığı görülmektedir. Bazı araştırmacılar (Biswas, Diener ve Diener, 1995; Blanchflower ve Oswald, 2004; Oswald, 1997; Tan, Tambyah ve Kau, 2006; Wang ve VanderWeele, 2011) artan gelirle birlikte kişinin maddi ve manevi imkanları artıp, kaygı ve sıkıntıları azalacağı için daha mutlu olacağını savunurken, bazıları da (Boes ve Winkelmann, 2010; Clark ve Oswald, 1994; Keng ve Hooi, 1995; Kousha ve Mohseni, 2000; Tiliouine, Cummins ve Davern, 2006) gelirin mutluluğu etkilemediğini savunmaktadır (Akduman, 2015, s. 50). Türkiye’de son yıllarda yapılan araştırmalarda da (Çirkin, 2015; Şaşmaz, 2016) gelir ile mutluluğun bağlantılı olmadığı savunulmaktadır. Bu görüşlerden tamamen farklı olarak Sevindik (2015) araştırmasında geliri düşük olanların daha mutlu oldukları sonucuna ulaşmıştır (Sevindik, 2015, s. 95).

Kişinin sahip olduğu gelirin onu mutlu etmediği düşüncesinin tarihi 1974 yılında Easterlin’in yaptığı araştırmaya dayanmaktadır. Easterlin’in (1974) gelir artışının mutluluk seviyesindeki artışa sebep olmadığını savunduğu araştırmasının sonuçları 36 ülkede yayınlanmış ve ilgili alan yazına “Easterlin Paradoksu” olarak geçmiştir. Bu görüş mutluluk seviyelerindeki herhangi bir nedenle oluşan artışa kişilerin zamanla adapte olduklarını ve yine zamanla eski mutluluk seviyelerine döndüklerini savunan hedonik adaptasyon teorisiyle de uyumludur (Sgroi ve ark., 2017, s. 24). Gelir ve mutluluk arasındaki ilişki netlik kazanmasa da kişinin sahip olduğu gelirden mutlu olması yani finansal olarak iyi hissetmesi için aşağıda sıralanan kriterler sağlanmalıdır (Diener, 1984, s. 545; Yetim, 2001):

- ▶ Fakirlik sınırında olmamak kaydıyla kişi sahip olduğu geliri ilk kazandığında mutlu olur ve sonrasında geliri standart kabul ettiği için gelir artık kişiyi mutlu etmez.
- ▶ Artan gelir kişiyi saygınlık ve itibar da sağlıyorsa kişiyi mutlu edecektir.
- ▶ Kişi sahip olduğu geliri çevresindeki kişilerin gelirleriyle kıyasladığında daha iyi konumda olduğunu düşünüyorsa mutlu olacaktır.

Finansal iyilik cinsiyete bağlı olarak değişen bir kavramdır. Aile geçindirme sorumluluğunu üstlenen erkekler ekonomik sıkıntılara daha duyarlıdır ve maddi hoşnutsuzlukları mutluluklarına daha fazla yansır (Hefferon ve Boniwell, 2014, s. 58). Buna karşın Maltepe Üniversitesi İnsan ve Toplum Bilimleri Uygulama ve Araştırma Merkezi’nin 2016 Küresel Para Haftası kapsamında sunduğu araştırma sonuçlarına göre de aile geçindirme sorumluluğu olmayan üniversite öğrencileri de finansal kaygılar taşımaktadır. Araştırmaya katılan 306 öğrencinin %85’i alışveriş yaparken maddi imkanlarıyla ilgili kaygı yaşadığını, harcama yaparsa da parasız kalacağına

dair kaygılar yaşadığını, %72'si de bu sonucu destekler şekilde borçları olduklarında bunu çok fazla sorun ettiklerini belirtmişlerdir (“Gençlerin iyilik halini sorguluyorlar,” 2016).

Tükenmişlik

Tükenmişlik kavramı ilk kez Freudenberger (1974) tarafından ifade edilmiş ve literatürde yer almıştır. Freudenberger başarısız olma, yıpranma, enerji ve gücün azalması veya tatmin edilemeyen istekler sonucunda bireyin iç kaynaklarında meydana gelen değişimi tükenme olarak adlandırmıştır (Freudenberger, 1974, s. 159). Cherniss (1980) ise tükenmişliği “işle ilgili stres kaynaklarına bir tepki olarak başlayan, çalışanların davranış ve alışkanlıklarını olumsuz etkileyen bir süreç” olarak tanımlamıştır (Avsaroglu, Deniz ve Kahraman, 2005). Storlie’ye (1979) göre tükenmişlik; bireyin ters giden bir şeylerin varlığını hissetmesi ancak bu durumu kabullenmemesi durumunda gelişir (Çam, 1992). Ardından Maslach ve Jackson (1981) kavramı yeniden tanımlamışlardır. Tükenmişliğin en iyi ifadesinin iş stresine ilişkin durumsal kaynakların değerlendirilmesi ile anlaşılabilirliğini belirtmişlerdir. Stres organizmanın kendini savunma ihtiyacını tetikler ve strese direnç başlar. Bu stres düzeyi ciddi hale geldiğinde ise tükenme durumu ortaya çıkar (Baysal 1995) .

Maslach ve Jackson (1986) tükenmişliği işleri gereği insanlarla yoğun ilişki içinde olanlarda görülen, farklı boyutlarda ortaya çıkan ve belirtiler içeren, karşılaşılan insanlara karşı duyarsızlaşma, duygusal yönden kendini tükenmiş hissetme, kişisel başarı ve yeterlilik duygularının azalması biçiminde tanımlayarak, tükenmişliğin salt yorgunluk, yıpranma, iş doyumsuzluğundan farklı olduğunu fiziksel bitkinlik, kronik yorgunluk, çaresizlik ve ümitsizlik gibi olumsuz duyguları, benlik kavramı gelişimi ve diğer insanlara yönelik olumsuz tutumları da içeren, fiziksel, duygusal ve zihinsel bir durum olduğunu belirtmişlerdir (Sayıl ark., 1997, s. 72). Maslach ve Jackson (1986) tükenmişliği; duygusal tükenme, duyarsızlaşma ve kişisel başarısızlık algısı şeklinde üçe ayırarak sınıflandırmışlardır (Tümekaya, 1996). Boyutlar aşağıdaki şekilde açıklanabilir (Bakusic ve ark., 2017, s. 35):

Duygusal tükenme. Tükenmişliğin temelini oluşturur. Duygusal kaynaklardaki enerjinin bitmesidir (Pines ve Keinan, 2005). Bu durumdaki kişi etkin çalışamaz, kronik şekilde iş tatminsizliği yaşar, sinik davranır ve isteksiz durumdadır (Caputo, 1991, s. 7; Maslach, 2003). Yoğun bir çalışma temposu içinde olan kişi, kendini zorlar ve diğer insanların duygusal talepleri altında ezilir. Dolayısıyla bu duruma bir tepki olarak duygusal tükenme ortaya çıkar (Maslach ve Jackson, 1981, s. 102). Duygusal kaynakların tükenmesi ve enerjinin azalması duygusal tükenmişlik yaşayan kişilerin işe adapte olamamalarına neden olmaktadır (Aydın, 2004). Tükenmişlik kişinin iş performansını ve başarısını etkilemenin sonrasında işten ayrılmasına bile sebep olabilir (Yıldırım ve İçerli, 2014, s. 35).

Duyarsızlaşma. Duyarsızlaşma başkalarına karşı olumsuz ve alaycı tutumlar sergileme ve çevresindeki herkesi bir nesne gibi görme davranışıdır (Gezer, 2008, s. 25). Bu dönemde süregelen bir iç sıkıntısı ve bıkkınlık duygusu vardır. Birey işini teknik boyutta yapar ancak işine ve çevresindeki insanlara karşı soğuk bir tutum takınır. İş yerinde olabildiğince az kişisel ilişki kurar. Kişi duygusal tükenmeye bir tepki verir. Dolayısıyla duyarsızlaşma bir koruma stratejisi olarak görülebilir (Maslach ve Leiter 1997).

Kişisel başarısızlık algısı. Kişinin kendisini yetersiz ve başarısız olarak değerlendirmesi durumudur. Düşük kişisel başarı hissi, bireyin, aynı zamanda iş başarısızlığındaki eksiklikten acı çekmesi, aşırı yorulmuş olması, etkisizlik ve hayal kırıklığı duyguları ve anlamsız öfke duygularından acı çekmesi durumu olan mesleki depresyona da sebep olabilir (Çam, 1991; Hock, 1988).

- ▶ Tükenmişliğin en çok hangi değişkenlere bağlı olduğunu analiz etmek amacıyla yapılan araştırmalarda işin yapısı nedeniyle insanlarla yüz yüze iletişim kurulan, çalışma koşulları karşısında aldıkları maaş kıyaslandığında yetersiz kalan ve bu nedenle maddi zorluklar yaşayan meslek gruplarında (emniyet, sağlık, öğretim- eğitim çalışanları gibi) tükenmişliğin daha çok yaşandığı görülmektedir (Erde moğlu ve Şahin, 2007, s. 3)
- ▶ Emniyet mensuplarının uzun çalışma saatleri, yıllık tatil süresinin az olması ve buna karşın düşük bir ücretle çalışmaları tükenmişliğe sebep olmaktadır (Azizoğlu ve Özyer, 2010; Bilge ve Aydılek, 2015; Çakır, 2006; Gaines ve Jermier, 1983; Golembiewski ve ark., 1992; Murat, 2003; Soysal, 2009; Şanlı, 2006; Taşdöven, 2005).
- ▶ Ekonomik durumlarından memnun olmayan ve ekonomik sıkıntı yaşayan bölgelerde veya okullarda görev alan öğretmenler diğerlerine göre daha yüksek seviyede tükenmişlik yaşamaktadırlar (Durak ve Seferoğlu, 2017; Ertürk ve Keçecioğlu, 2012; Maraşlı, 2005; Murat, 2000; Otacıoğlu, 2008; Sağlam ve Sağlam, 2005; Yıldız ve Yücel, 2014). Kişinin hanesine giren gelire tükenmişlik arasında bağlantı vardır. Doğan ve arkadaşları (2015a) yaptıkları araştırma sonucunda hane halkı geliri 1500-3500 TL aralığında olan öğretmenlerin aylık hane halkı geliri 5500 TL ve üzeri olanlardan daha yüksek seviyede tükenmişlik yaşadıkları bulgusuna ulaşmışlardır.
- ▶ Mesleki saygınlıkları zamanla azalan, kadro problemlerini sürekli yaşayan ve sürekli gelişim gerektiren akademisyenlik mesleğinde kazanılan gelirin düşük olması tükenmişliğe sebep olmaktadır (Budak ve Sürgevil, 2005). Akademik personellerde hane halkının gelir seviyesi arttıkça tükenmişlik düzeyi de azalmaktadır (Doğan ve ark., 2015b).
- ▶ Vardiyalı çalışan ve sürekli yüz yüze müşteriyle iletişim halinde olan turizm çalışanlarının bunun karşılığında kazandıkları gelirin düşük kalması tükenmişlik yaşamalarına sebep olmaktadır (Altay, 2009; Pelit ve Türkmen, 2008).

İlgili alan yazında yer alan yukarıda sıralanan araştırmalar ışığında ekonomik durumun tükenmişliğe etki ettiği görülmektedir (Şanlı, 2006; Soysal, 2009). Ekonomik açıdan sıkıntı yaşayan kişiler kendilerini çaresiz, başarısız, güçsüz ve mutsuz hissetmekte ve zamanla hem ruhsal hem de fizyolojik boyutta sorunlar yaşamaya başlamaktadırlar. Bu bağlamda kişinin kendini finansal açıdan iyi, güvende hissetmesi ve maddi kaygı yaşamamasını ifade eden finansal iyilikle tükenmişlik arasındaki ilişkiyi incelemekte fayda vardır.

Kuşaklar

Türk Dil Kurumu sözlüğüne göre hemen hemen aynı yıllarda dünyaya gelen, yaşadıkları dönemin ekonomik, sosyokültürel ve politik olaylarından etkilenip ortak davranış tarzları geliştiren 20-30 yıllık kümeler halinde oluşturulan kişiler kümesine kuşak ya da jenerasyon adı verilmektedir (Göksel ve Güneş, 2017, s. 809). Aynı dönemde yaşayan bireyler yaşanan gelişmeler ve olaylardan etkilendiği için ortak özellikler taşımaktadır. Bu nedenle farklı dönemlerde yaşayan kişiler arasında görüş, düşünce ve davranış farklılıkları bulunmaktadır (Kılınç, 2017, s. 108). Kişilerin ömür süresinin artmasıyla birlikte yaşanan Dünya nüfusunda kuşaklar arasındaki farklılıklar da artmaktadır (Hazer ve Özsungur, 2017, s. 446). Zaman dilimi olarak 20–30 yıllık aralıkları içeren kuşak dağılımları günümüzde yaşanan hızlı gelişmeler ve değişmelerin de etkisiyle sosyolojik açıdan da ele alınmaktadır. Kuşakların özellikleri hem özel hem de iş hayatındaki tercihlerini ve davranışlarını etkilediği için sosyoloji dışında birçok farklı disiplin tarafından da incelenmiştir (Kuyucu, 2017, s. 847). Bu bağlamda araştırmamızda finansal iyilik ve tükenmişlik kuşaklar bazında incelenmiştir.

Aynı dönemde doğan kişilerin aynı kuşak mensubu olarak tanımlanmasına rağmen kişileri etkileyen olayların neler olduğu tam olarak analiz edilemediği için farklı farklı kuşak tanımlamaları yapılmaktadır (Çakmak ve Çelik, 2017, s. 66). İlgili alan yazın incelendiğinde kuşakların ait olduğu dönemlere ait farklı sınıflandırmalar mevcut olduğu görülmekle birlikte araştırmamızda 1946-1964 dönemi bebek patlaması, 1965-1979 dönemi X kuşağı ve 1980-1999 arası dönem Y kuşağı olarak sınıflandırılarak kullanılmıştır (Yüksekbilgili, 2013, s. 350).

Araştırma Metodolojisi ve Bulgular

Araştırma Metodolojisi

Araştırmada örnekleme yöntemi olarak, olasılığa dayalı olmayan ve herkesi örneğe dahil edilebilme imkanı sağladığı için çok yaygın kullanılan kolayda örnekleme yöntemi tercih edilmiştir (Altunışık ark., 2012, s. 142). Kolayda örnekleme yöntemiyle online olarak ulaşılan 325 beyaz yakalı çalışan kişiye uygulanan anket formlarının tamamı örnekleme dâhil edilmiştir. Aynı kişinin sadece bir anket doldurmasını sağlamak için IP kontrolü yapılmış, aynı IP ile birden fazla anketin doldurulması engellenmiştir.

Araştırmada 3 bölümden oluşan anket formu kullanılmıştır. Anket formunun birinci bölümünde kişisel bilgi formu, ikinci bölümünde finansal iyilik hali ölçeği, üçüncü bölümünde Tükenmişlik ölçeği yer almaktadır. Kişisel bilgi formunda katılımcıların cinsiyet, medeni durum, çocuk sayısı, doğum tarihine göre kuşağı, öğrenim düzeyi ve toplam çalışma süresi bilgilerinden oluşan 6 madde yer almaktadır.

Anket formunun ikinci bölümünde Norvilitis, Szablicki ve Wilson (2003) tarafından geliştirilen ve Sunal (2012) tarafından Türkçeye uyarlanan, beşli likert tipinde 10 maddeden oluşan Finansal İyilik Hali ölçeği yer almaktadır. Ölçeğin, mevcut finansal durum (m1, m2, m3, m4, m7, m8, m9, m10) ve gelecekteki finansal durum beklentisi (m5, m6) olmak üzere iki alt boyutu bulunmaktadır. Ölçekte 4, 5, 6 ve 10. maddeler ters kodlanmaktadır. Yüksek puan alınması finansal iyilik halinin olumsuz (düşük) olduğunu ifade etmektedir. Verilerin güvenilirliğini gösteren ölçeğin geneline ait Cronbach Alpha katsayısı 0,74; alt boyutların Alpha katsayıları sırasıyla 0,78 ve 0,80 olarak bulunmuştur. Sosyal bilimlerde gerçekleştirilen araştırmalar açısından değerlendirildiğinde bu değerlerin yüksek derecede güvenilir olduğu söylenebilir.

Anket formunun üçüncü bölümünde Maslach ve Jackson tarafından (1981) geliştirilen ve Ergin (1992) tarafından Türkçeye uyarlanan, beşli Likert tipinde 22 maddeden oluşan Maslach Tükenmişlik Ölçeği yer almaktadır. Ölçeğin duygusal tükenme, duyarsızlaşma ve kişisel başarı duygusunda azalma olmak üzere üç alt boyutu bulunmaktadır. Duygusal Tükenme Alt Ölçeği, kişinin mesleği tarafından tüketilmiş ve tarafından yüklenilmiş olmayı ifade etmektedir. Bu alt ölçekte yorgunluk, bıkkınlık ve duygusal enerjinin azalması ile ilgili 8 madde yer almaktadır. Bunlar 1., 2., 3., 6., 8., 13., 16., ve 20. maddelerdir. Duyarsızlaşma Alt Ölçeği, bireyin bakım ve hizmet verdiklerine karşı, duygudan yoksun bir biçimde, bireylerin kendine özgü birer varlık olduklarını dikkate almaksızın davranmalarını tanımlar. Altı maddeden oluşan duyarsızlaşma alt ölçeğinde 5, 10, 11, 15, 21 ve 22. maddeler yer almaktadır. Kişisel Başarı Duygusunda Azalma alt ölçeği, insanlarla çalışan bir kimsede yeterlilik ve başarıyla üstesinden gelme duygularını tanımlar. Bu ölçek 8 maddeden oluşmakta ve 4, 7, 9, 12, 14, 17, 18 ve 19 maddelerini içermektedir. Bu çalışmada ölçeğin geneline ait Cronbach Alpha katsayısı 0,88; alt boyutların Alpha katsayıları sırasıyla 0,88, 0,72 ve 0,72 olarak bulunmuştur. Sosyal bilimlerde gerçekleştirilen araştırmalar açısından değerlendirildiğinde bu değerlerin yüksek derecede güvenilir olduğu söylenebilir.

Elde edilen veriler, SPSS 15.0 paket programı kullanılarak değerlendirilmiştir. İstatistiksel anlamlılık düzeyi 0,05 ($p < 0,05$) olarak belirlenmiştir. Katılımcıların demografik bilgileri frekans ve yüzde tablosu; ölçeklere ait ortalama ve standart sapmalar betimsel istatistik tablosu şeklinde sunulmuştur. Ölçek ve alt boyut puanlarının normal dağılım durumu çarpıklık (Skewness) testi ile sınanmıştır. Finansal İyilik Hali ve Tükenmişlik ölçekleri ve alt boyutlarının normal dağılım gösterdiği tespit

edildiğinden (Tablo 2), demografik değişkenlere göre karşılaştırılmasında parametrik testlerden bağımsız iki örneklem t testi (iki gruplu demografik değişkenlerde) ve ANOVA (ikiden fazla gruplu demografik değişkenlerde) testi kullanılmıştır. ANOVA testinde gruplar arasında anlamlı farklılık olduğu tespit edildiğinde ikili grup karşılaştırmalarında LSD post hoc kullanılmıştır. Ölçekler arası ilişkide Pearson korelasyonundan yararlanılmıştır (Büyüköztürk, 2011).

Bulgular

Araştırmaya katılan 325 katılımcının %28,3'ü kadın, %71,7'si erkektir. Katılımcıların %34,2'si bekar, %65,8'i evlidir. Katılımcıların %44'ünün çocuğu yok, %23,1'inin 1 çocuğu, %24,6'sının 2 çocuğu, %8,3'ünün 3 ve daha fazla çocuğu vardır. Katılımcıların %6,5'i bebek patlaması, %36,6'sı X kuşağı, %56,9'u Y kuşağında yer almaktadır. Katılımcıların %23,4'ü ilköğretim, %40,3'ü lise ve dengi okul, %29,2'si üniversite, %7,1'i lisansüstü düzeyde öğrenim görmüştür. Katılımcıların %8'inin toplam çalışma süresi 1 yıldan az, %12'sinin 1-2 yıl, %20,6'sının 3-5 yıl, %32,3'ünün 6-10 yıl, %27,1'inin 10 yıldan fazladır.

Tablo 1
Katılımcıların Demografik Özelliklerine Göre Dağılımı

Demografik Değişken	Gruplar	n	%
Cinsiyet	Kadın	92	28,3
	Erkek	233	71,7
Medeni durum	Bekar	111	34,2
	Evli	214	65,8
Çocuk sayısı	Yok	143	44,0
	1 çocuk	75	23,1
	2 çocuk	80	24,6
	3 ve daha fazla	27	8,3
Kuşak	Bebek patlaması	21	6,5
	X kuşağı	119	36,6
	Y kuşağı	185	56,9
Öğrenim düzeyi	İlköğretim	76	23,4
	Lise ve dengi	131	40,3
	Üniversite	95	29,2
	Lisansüstü	23	7,1
Toplam çalışma süresi	1 yıldan az	26	8,0
	1-2 yıl	39	12,0
	3-5 yıl	67	20,6
	6-10 yıl	105	32,3
	10 yıldan fazla	88	27,1

Tablo 2
Ölçeklere Ait Betimsel İstatistikler

Ölçek ve Alt Boyutlar	Min.	Maks.	Ort	SS	Skewness
Mevcut Finansal Durum	1,00	4,88	2,76	0,79	0,17
Gelecekteki Finansal Durum Beklentisi	1,00	5,00	2,87	1,12	0,16
Finansal İyilik Hali	1,00	4,90	2,78	0,67	0,08
Duygusal Tükenmişlik	1,00	5,00	2,07	0,84	0,74
Duyarsızlaşma	1,00	4,33	1,91	0,71	0,82
Kişisel Başarısızlık Algısı	1,00	4,50	2,25	0,64	0,42
Tükenmişlik Toplam	1,00	4,00	2,09	0,59	0,36

Finansal iyilik hali ölçeği ve alt boyut puanlarının “orta” düzeyde; tükenmişlik ve alt boyut puanlarının “düşük” düzeyde olduğu tespit edilmiştir (5-1=4/5=0,80; 1-1,80: çok düşük, 1,81-2,60: düşük; 2,61-3,40: orta; 3,41-4,20: yüksek; 4,21-5,00: çok yüksek).

Tablo 3
Finansal İyilik İle Tükenmişlik Arasındaki İlişkiye Ait Sonuçlar

	Mevcut Finansal Durum	Geleceğe Yönelik Finansal Durum Beklentisi	Finansal İyilik Hali
	r	r	r
Duygusal Tükenmişlik	0,20**	-0,06	0,17**
Duyarsızlaşma	0,18**	-0,05	0,15**
Kişisel Başarısızlık Algısı	0,08	0,07	0,10
Tükenmişlik Toplam	0,20**	-0,02	0,18**

* $p < 0,05$, ** $p < 0,01$.

Mevcut finansal durum ile duygusal tükenmişlik ($r = 0,20$), duyarsızlaşma ($r = 0,18$), tükenmişlik toplam puanları ($r = 0,20$) arasında pozitif yönlü ve anlamlı ilişki tespit edilmiştir ($p < 0,01$). Mevcut finansal durum alt boyut puanı ile kişisel başarısızlık algısı arasında anlamlı ilişki bulunmamaktadır ($p > 0,05$).

Geleceğe yönelik finansal durum beklentisi alt boyut puanı ile tükenmişlik ölçeği ve alt boyut puanları arasında anlamlı ilişki bulunmamaktadır ($p > 0,05$).

Tablo 4
Ölçek Puanlarının Cinsiyete Göre Karşılaştırma Sonuçları

Alt Boyutlar	Cinsiyet	n	Ort	SS	t	p
Mevcut Finansal Durum	Kadın	92	2,77	0,77	0,157	0,88
	Erkek	233	2,75	0,79		
Gelecekteki Finansal Durum Beklentisi	Kadın	92	2,92	0,95	0,524	0,60
	Erkek	233	2,85	1,17		
Finansal İyilik Hali	Kadın	92	2,80	0,62	0,324	0,75
	Erkek	233	2,77	0,70		
Duygusal Tükenmişlik	Kadın	92	2,17	0,85	1,35	0,178
	Erkek	233	2,03	0,83		
Duyarsızlaşma	Kadın	92	1,87	0,64	-0,63	0,528
	Erkek	233	1,93	0,73		
Kişisel Başarısızlık Algısı	Kadın	92	2,25	0,58	-0,07	0,948
	Erkek	233	2,25	0,66		
Tükenmişlik Toplam	Kadın	92	2,12	0,54	0,46	0,643
	Erkek	233	2,08	0,61		

Genel olarak finansal iyilik hali ile duygusal tükenmişlik ($r = 0,17$), duyarsızlaşma ($r = 0,15$), tükenmişlik toplam puanları ($r = 0,18$) arasında pozitif yönlü ve anlamlı ilişki tespit edilmiştir ($p < 0,01$). Genel olarak finansal iyilik hali ile kişisel başarısızlık algısı arasında anlamlı ilişki bulunmamaktadır ($p > 0,05$).

Finansal iyilik hali ölçeği ve alt boyutlarına ait puanların cinsiyete göre anlamlı farklılık göstermediği tespit edilmiştir ($p > 0,05$).

Tükenmişlik ölçeği ve alt boyutlarına ait puanların cinsiyete göre anlamlı farklılık göstermediği tespit edilmiştir ($p > 0,05$).

Tablo 5
Ölçek Puanlarının Medeni Duruma Göre Karşılaştırma Sonuçları

Alt Boyutlar	Medeni Durum	n	Ort	SS	t	p
Mevcut Finansal Durum	Bekar	111	2,68	0,76	-1,26	0,208
	Evli	214	2,79	0,80		
Gelecekteki Finansal Durum Beklentisi	Bekar	111	3,04	1,17	1,96	0,050
	Evli	214	2,79	1,08		
Finansal İyilik Hali	Bekar	111	2,75	0,63	-0,52	0,602
	Evli	214	2,79	0,70		
Duygusal Tükenmişlik	Bekar	111	2,26	0,86	2,98	0,003
	Evli	214	1,97	0,81		
Duyarsızlaşma	Bekar	111	2,00	0,71	1,70	0,090
	Evli	214	1,86	0,70		
Kişisel Başarısızlık Algısı	Bekar	111	2,35	0,69	2,05	0,041
	Evli	214	2,20	0,61		
Tükenmişlik Toplam	Bekar	111	2,22	0,59	2,91	0,004
	Evli	214	2,02	0,58		

Finansal iyilik hali ölçeği ve alt boyutlarına ait puanların medeni duruma göre anlamlı farklılık göstermediği tespit edilmiştir ($p > 0,05$).

Duygusal tükenmişlik ($t=2,98$; $p < 0,05$), kişisel başarısızlık algısı ($t = 2,05$; $p < 0,05$) alt boyutları ve tükenmişlik ölçeğine ($t = 2,91$; $p < 0,05$) ait puanların medeni duruma göre anlamlı farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. Bekar katılımcıların duygusal tükenmişlik, kişisel başarısızlık algısı alt boyutları puanları evli katılımcıların puanlarından anlamlı düzeyde daha yüksektir. Duyarsızlaşma alt boyutuna ait puanların medeni duruma göre anlamlı farklılık göstermediği tespit edilmiştir ($p > 0,05$).

Finansal iyilik hali ölçeği ve alt boyutlarına ait puanların çocuk sayısına göre anlamlı farklılık göstermediği tespit edilmiştir ($p > 0,05$).

Duygusal tükenmişlik ($F = 2,75$; $p < 0,05$), kişisel başarısızlık algısı ($F = 4,31$; $p < 0,05$) alt boyutları ve tükenmişlik ölçeğine ($F = 3,89$; $p < 0,05$) ait puanların çocuk sayısına göre anlamlı farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. Farkın hangi gruplar arasında olduğuna ilişkin yapılan LSD post hoc testi sonuçlarına göre hiç çocuğu

Tablo 6
Ölçek Puanlarının Çocuk Sayısına Göre Karşılaştırma Sonuçları

Alt Boyutlar	Çocuk Sayısı	n	Ort.	SS	F	p	Anlamlı Fark
Mevcut Finansal Durum	A-Yok	143	2,66	0,74	2,60	0,052	
	B-1 çocuk	75	2,70	0,84			
	C-2 çocuk	80	2,88	0,79			
	D-3 ve daha fazla	27	3,04	0,80			
Gelecekteki Finansal Durum Beklentisi	A-Yok	143	2,93	1,11	0,80	0,493	
	B-1 çocuk	75	2,90	1,20			
	C-2 çocuk	80	2,84	1,06			
	D-3 ve daha fazla	27	2,57	1,06			
Finansal İyilik Hali	A-Yok	143	2,72	0,62	1,51	0,212	
	B-1 çocuk	75	2,74	0,73			
	C-2 çocuk	80	2,87	0,71			
	D-3 ve daha fazla	27	2,94	0,68			
Duygusal Tükenmişlik	A-Yok	143	3,71	0,65	2,75	0,043	A>B,C
	B-1 çocuk	75	3,67	0,59			
	C-2 çocuk	80	3,57	0,69			
	D-3 ve daha fazla	27	3,67	0,55			
Duyarsızlaşma	A-Yok	143	3,71	0,74	1,40	0,243	
	B-1 çocuk	75	3,83	0,64			
	C-2 çocuk	80	3,71	0,72			
	D-3 ve daha fazla	27	3,78	0,66			
Kişisel Başarısızlık Algısı	A-Yok	143	3,49	0,69	4,31	0,005	A>B,C
	B-1 çocuk	75	3,37	0,70			
	C-2 çocuk	80	3,35	0,74			
	D-3 ve daha fazla	27	3,34	0,82			
Tükenmişlik Toplam	A-Yok	143	3,64	0,53	3,89	0,009	A>B,C
	B-1 çocuk	75	3,62	0,50			
	C-2 çocuk	80	3,54	0,55			
	D-3 ve daha fazla	27	3,59	0,52			

olmayan katılımcıların duygusal tükenmişlik, kişisel başarısızlık algısı alt boyutları puanları, 1 ve 2 çocuğu olan katılımcıların puanlarından anlamlı düzeyde daha yüksektir. Duyarsızlaşma alt boyutuna ait puanların çocuk sayısına göre anlamlı farklılık göstermediği tespit edilmiştir ($p > 0,05$).

Gelecekteki finansal durum beklentisi alt boyut puanlarının kuşaklara göre anlamlı farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. Farkın hangi gruplar arasında olduğuna ilişkin yapılan LSD post hoc testi sonuçlarına göre X ve Y kuşağı katılımcıların gelecekteki finansal durum beklentisi puanları, bebek patlaması kuşağı katılımcıların puanlarından anlamlı düzeyde daha yüksektir. Mevcut finansal durum alt boyutu ve finansal iyilik hali ölçeğine puanların kuşaklara göre anlamlı farklılık göstermediği tespit edilmiştir ($p > 0,05$).

Tablo 7
Ölçek Puanlarının Kuşaklara Göre Karşılaştırma Sonuçları

Alt Boyutlar	Kuşak	n	Ort.	SS	F	p	Anlamlı Fark
Mevcut Finansal Durum	A-Bebek patlaması	21	2,83	0,77			
	B-X kuşağı	119	2,87	0,84	2,32	0,100	
	C-Y kuşağı	185	2,67	0,74			
Gelecekteki Finansal Durum Beklentisi	A- Bebek patlaması	21	3,12	1,17			A,C>B
	B-X kuşağı	119	2,61	1,07	5,63	0,004	
	C-Y kuşağı	185	3,02	1,11			
Finansal İyilik Hali	A- Bebek patlaması	21	2,89	0,60			
	B-X kuşağı	119	2,81	0,74	0,72	0,489	
	C-Y kuşağı	185	2,74	0,64			
Duygusal Tükenmişlik	A- Bebek patlaması	21	1,80	0,66			
	B-X kuşağı	119	2,05	0,84	1,37	0,255	
	C-Y kuşağı	185	2,12	0,85			
Duyarsızlaşma	A- Bebek patlaması	21	1,77	0,70			
	B-X kuşağı	119	1,81	0,67	2,97	0,053	
	C-Y kuşağı	185	1,99	0,72			
Kişisel Başarısızlık Algısı	A- Bebek patlaması	21	1,98	0,58			C>A
	B-X kuşağı	119	2,18	0,62	3,77	0,024	
	C-Y kuşağı	185	2,32	0,65			
Tükenmişlik Toplam	A- Bebek patlaması	21	1,86	0,54			C>A
	B-X kuşağı	119	2,03	0,58	3,43	0,034	
	C-Y kuşağı	185	2,16	0,60			

Duygusal tükenmişlik ($F = 2,75; p < 0,05$), kişisel başarısızlık algısı ($F = 4,31; p < 0,05$) alt boyutları ve tükenmişlik ölçeğine ($F = 3,89; p < 0,05$) ait puanların kuşaklara göre farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. Farkın hangi gruplar arasında olduğuna ilişkin yapılan LSD post hoc testi sonuçlarına göre Y kuşağı katılımcıların kişisel başarısızlık algısı alt boyutları puanları, bebek patlaması kuşağı katılımcıların puanlarından anlamlı düzeyde daha yüksektir. Duygusal tükenmişlik ve duyarsızlaşma alt boyutlarına ait puanların kuşaklara göre anlamlı farklılık göstermediği tespit edilmiştir ($p > 0,05$).

Mevcut finansal durum ($F = 5,72; p < 0,05$) alt boyutu ve finansal iyilik hali ölçeğine ($F = 4,58; p < 0,05$) ait puanların öğrenim düzeyine göre anlamlı farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. Farkın hangi gruplar arasında olduğuna ilişkin yapılan LSD post hoc testi sonuçlarına göre ilköğretim düzeyinde öğrenim gören katılımcıların mevcut finansal durum alt boyut puanları ve finansal iyilik hali ölçeği puanları, üniversite ve lisansüstü düzeyde öğrenim gören katılımcıların puanlarından anlamlı düzeyde daha yüksektir. Gelecekteki finansal durum beklentisi alt boyutuna ait puanların öğrenim düzeyine göre anlamlı farklılık göstermediği tespit edilmiştir ($p > 0,05$).

Duygusal tükenmişlik ($F = 11,43; p < 0,05$) alt boyutu ve tükenmişlik ölçeğine ($F = 4,69; p < 0,05$) ait puanların öğrenim düzeyine göre anlamlı farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. Farkın hangi gruplar arasında olduğuna ilişkin yapılan LSD post hoc

Tablo 8
Ölçek Puanlarının Öğrenim Düzeyine Göre Karşılaştırma Sonuçları

Alt Boyutlar	Öğrenim düzeyi	n	Ort.	SS	F	p	Anlamlı Fark
Mevcut Finansal Durum	A-İlköğretim	76	2,96	0,81	5,72	0,001	A>C,D B>C
	B-Lise	131	2,84	0,71			
	C-Üniversite	95	2,52	0,78			
	D-Lisansüstü	23	2,56	0,91			
Gelecekteki Finansal Durum Beklentisi	A-İlköğretim	76	2,83	1,04	0,33	0,805	
	B-Lise	131	2,87	1,12			
	C-Üniversite	95	2,95	1,17			
	D-Lisansüstü	23	2,72	1,14			
Finansal İyilik Hali	A-İlköğretim	76	2,93	0,69	4,58	0,004	A>C,D B>C
	B-Lise	131	2,85	0,62			
	C-Üniversite	95	2,61	0,69			
	D-Lisansüstü	23	2,59	0,74			
Duygusal Tükenmişlik	A-İlköğretim	76	1,84	0,70	11,43	0,000	C,D>A
	B-Lise	131	1,91	0,74			
	C-Üniversite	95	2,34	0,90			
	D-Lisansüstü	23	2,64	0,95			
Duyarsızlaşma	A-İlköğretim	76	1,85	0,73	1,27	0,286	
	B-Lise	131	1,86	0,66			
	C-Üniversite	95	2,01	0,72			
	D-Lisansüstü	23	2,03	0,83			
Kişisel Başarısızlık Algısı	A-İlköğretim	76	2,23	0,70	0,17	0,920	
	B-Lise	131	2,24	0,66			
	C-Üniversite	95	2,29	0,60			
	D-Lisansüstü	23	2,22	0,48			
Tükenmişlik Toplam	A-İlköğretim	76	1,98	0,59	4,69	0,003	C,D>A
	B-Lise	131	2,01	0,55			
	C-Üniversite	95	2,23	0,62			
	D-Lisansüstü	23	2,32	0,59			

testi sonuçlarına göre üniversite ve lisansüstü düzeyde öğrenim gören katılımcıların duygusal tükenmişlik alt boyutları puanları, ilköğretim düzeyinde öğrenim gören katılımcıların puanlarından anlamlı düzeyde daha yüksektir. Duyarsızlaşma ve kişisel başarısızlık algısı alt boyutlarına ait puanların öğrenim düzeyine göre anlamlı farklılık göstermediği tespit edilmiştir ($p > 0,05$).

Finansal iyilik hali ölçeği ve alt boyutlarına ait puanların toplam çalışma süresine göre anlamlı farklılık göstermediği tespit edilmiştir ($p > 0,05$).

Tükenmişlik ölçeği ve alt boyutlarına ait puanların toplam çalışma süresine göre anlamlı farklılık göstermediği tespit edilmiştir ($p > 0,05$).

Tablo 9
Ölçek Puanlarının Toplam Çalışma Süresine Göre Karşılaştırma Sonuçları

Alt Boyutlar	Toplam Çalışma Süresi	N	Ort	SS	F	p	Anlamlı Fark
Mevcut Finansal Durum	A-1 yıldan az	26	2,51	0,97	0,75	0,558	
	B-1-2 yıl	39	2,80	0,76			
	C-3-5 yıl	67	2,82	0,81			
	D-A-10 yıl	105	2,76	0,69			
	E-10 yıldan fazla	88	2,75	0,84			
Gelecekteki Finansal Durum Beklentisi	A-1 yıldan az	26	2,79	1,28	0,76	0,550	
	B-1-2 yıl	39	2,96	1,09			
	C-3-5 yıl	67	2,93	1,06			
	D-A-10 yıl	105	2,96	1,05			
	E-10 yıldan fazla	88	2,71	1,19			
Finansal İyilik Hali	A-1 yıldan az	26	2,57	0,90	0,92	0,452	
	B-1-2 yıl	39	2,84	0,67			
	C-3-5 yıl	67	2,84	0,67			
	D-A-10 yıl	105	2,80	0,57			
	E-10 yıldan fazla	88	2,74	0,72			
Duygusal Tükenmişlik	A-1 yıldan az	26	1,90	0,70	0,99	0,413	
	B-1-2 yıl	39	1,90	0,88			
	C-3-5 yıl	67	2,17	0,95			
	D-A-10 yıl	105	2,07	0,77			
	E-10 yıldan fazla	88	2,12	0,84			
Duyarsızlaşma	A-1 yıldan az	26	1,80	0,65	0,92	0,452	
	B-1-2 yıl	39	1,82	0,53			
	C-3-5 yıl	67	2,01	0,77			
	D-A-10 yıl	105	1,96	0,74			
	E-10 yıldan fazla	88	1,85	0,69			
Kişisel Başarısızlık Algısı	A-1 yıldan az	26	2,11	0,58	0,78	0,540	
	B-1-2 yıl	39	2,27	0,64			
	C-3-5 yıl	67	2,24	0,68			
	D-A-10 yıl	105	2,32	0,62			
	E-10 yıldan fazla	88	2,21	0,66			
Tükenmişlik Toplam	A-1 yıldan az	26	1,95	0,52	0,85	0,495	
	B-1-2 yıl	39	2,01	0,56			
	C-3-5 yıl	67	2,15	0,63			
	D-A-10 yıl	105	2,13	0,58			
	E-10 yıldan fazla	88	2,08	0,60			

Sonuç

Günümüzün ağır ekonomik şartları altında yaşamını sürdürebilmek isteyen kişilerin sahip oldukları sınırlı kaynakları ihtiyaçları doğrultusunda doğru kullanmaları, gelir ve giderleri arasındaki dengeyi sağlamaları gerekmektedir (Onur ve Nazik, 2014, s. 92). Bu dengeyi sağlayamayan kişilerin yaşayacağı finansal sorunlar mutsuzluğun yanında birçok olumsuz sonuç da doğurabilmektedir (Eryılmaz, 2011, s. 6). Kişinin sahip olduğu işine karşı istek, arzu ve enerjisini kaybetmesi anlamına gelen tükenmişlik bireysel ve örgütsel faktörlerden dolayı yaşanabilir (Leiter ve Maslach, 2005, s. 2). Ekonomik açıdan sıkıntı yaşayan kişiler kendilerini çaresiz, başarısız, güçsüz ve mut-

suz hissetmekte ve zamanla hem ruhsal hem de fizyolojik boyutta sorunlar yaşamaya başlamaktadırlar. Bu bağlamda kişinin kendini finansal açıdan iyi, güvende hissetmesi ve maddi kaygı yaşamamasını ifade eden finansal iyilikle tükenmişlik arasındaki ilişkiyi analiz etmek amacıyla yapılan araştırmamızın sonucunda genel olarak finansal iyilik hali ile duygusal tükenmişlik ($r = 0,17$), duyarsızlaşma ($r = 0,15$), tükenmişlik toplam puanları ($r = 0,18$) arasında pozitif yönlü ve anlamlı ilişki olduğu tespit edilmiştir ($p < 0,01$). Genel olarak finansal iyilik hali ile kişisel başarısızlık algısı arasında anlamlı ilişki bulunmamaktadır ($p > 0,05$). Yoğun çalışma temposuyla, tam kapasitesini kullanarak çalışmak için emek sarf eden kişiler zamanla duygusal olarak tükenmeye, işinden soğuyup bıkmaya başlar. Çalışma arkadaşlarını bir makineden farksız görmeye başlayarak duyarsızlaşma boyutuna geçerler. Çalıştığı iş kişi için sadece para kazanmak için zorunlu yapılması gereken bir görev haline gelir. Çalışıp emek sarf ettiği ve kendini başarılı olarak algıladığı işinde istediği duygusal tatmini bulamayan kişi, bir de finansal açıdan kendini iyi durumda hissetmiyor ve gelecekle ilgili de finansal kaygılar yaşıyorsa yaşanan tükenmişliğin seviyesi hızla artacaktır.

Araştırma sonucunda finansal iyilik ve tükenmişlik düzeylerinin cinsiyet değişkenine göre farklılık göstermediği bulgusuna ulaşılmıştır. İlgili alan yazında aile geçindirme sorumluluğunu üstlendikleri için erkeklerde finansal duyarlılığın daha yüksek olduğunu ve maddi sıkıntılarının mutluluklarına daha fazla yansıdığını savunan araştırmalar mevcut olsa da zamanla kadınların çalışma hayatına daha fazla katılarak ailenin ekonomisine katkı sağlayarak maddi sorumluluk üstlenmeleri araştırma sonucumuzu destekler niteliktedir. Aynı durum medeni durum değişkeni içinde geçerlidir. Evli ve/veya çocuklu kişilerin bireysel sorumluluklarının yanı sıra aile geçindirme sorumlulukları da olduğu için finansal iyiliklerinde medeni duruma göre farklılık olması beklenirken araştırma sonucunda finansal iyilik hali ölçeği ve alt boyutlarında medeni durum ve çocuk sayısına göre anlamlılık bir fark olmadığı bulgusuna ulaşılmıştır. Duygusal tükenmişlik ve kişisel başarısızlık algısının bekar ve çocuğu olmayan katılımcılarda evli katılımcılardan anlamlı düzeyde yüksek olması da bekar kişilerin aileleri yerine kendilerine, iş hayatında başarılı olmaya ve kariyerlerinde ilerlemeye daha fazla odaklanmalarının sebep olduğu düşünülebilir.

Farklı kuşakların özel ve iş hayatlarında sergiledikleri davranışlar farklılık göstermektedir. X ve Y kuşağı katılımcıların iş hayatlarında daha hırslı ve beklentisi yüksek olmaları sonucunda finansal durum beklentileri ve kişisel başarısızlık algıları bebek patlaması kuşağından anlamlı düzeyde farklı çıkmıştır. Öğrenim düzeyi arttıkça iş hayatındaki beklenti ve isteğin artmasına paralel olarak artan gelir sayesinde finansal kaygılar da azalmaktadır. Bu görüşü destekler şekilde araştırma sonucumuzda mevcut finansal durum alt boyutu ve finansal iyilik hali ölçeğine ait puanlarda ilköğretim düzeyinde öğrenim gören katılımcılarda daha yüksek, duygusal tükenmişlik alt boyutu ve tükenmişlik ölçeğinde ise üniversite ve lisansüstü düzeyde daha yüksek

olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. Kişilerin iş hayatında çalışma süreleri arttıkça yaşanan olumlu ve olumsuz olaylar neticesinde tükenmişlikleri ve finansal iyilik hallerinin de etkilendiği düşünüldürken araştırma sonucumuzda finansal iyilik hali ve tükenmişliğin toplam çalışma süresine göre anlamlı bir farklılık göstermediği sonucuna ulaşılmıştır.

Araştırma sonucumuzda özetle finansal iyilik hali ile duygusal tükenmişlik, duyarsızlaşma, tükenmişlik toplam puanları arasında pozitif yönlü ve anlamlı ilişki olduğu tespit edilmiştir. Genel olarak finansal iyilik hali ile kişisel başarısızlık algısı arasında anlamlı ilişki bulunmadığı bulgusuna ulaşılmıştır.

Araştırma anketi dağıtım metodu rastgele olduğu için deneklerin standart bir toplumu yansıtmama riski vardır. Dolayısıyla bu durum, araştırma sonuçlarının genellelenebilir olduğunu söylemeyi zorlaştırmaktadır. Yapılan çalışmanın sonucuna göre başka araştırmalar için yapılabilecek olası öneriler aşağıda sıralanmıştır:

- ▶ Araştırmanın işin yapısı nedeniyle insanlarla yüz yüze iletişim kurulan, çalışma koşulları karşısında aldıkları maaş kıyaslandığında yetersiz kalan ve bu nedenle maddi zorluklar yaşayan meslek gruplarında (emniyet, sağlık, öğretim-egitim çalışanları gibi) yapılarak, diğer meslek gruplarıyla fark olup olmadığının analiz edilmesi.
- ▶ Araştırmanın aynı deneklerle farklı zamanlarda tekrarlanarak sonuçların sürekliliğinin ve geçici olup olmadığının analiz edilmesi.
- ▶ Araştırma denek sayısının artırılması.
- ▶ Finansal iyilik ile yakın ilişkisi olduğu düşünülen öznel iyilik, işe ilişkin duyuşsal iyilik algısı ve iş tatmini arasındaki ilişkiler ile ilgili araştırma yapılması.

Kaynakça/References

- Adams, T., & Moore, M. (2007). High-risk health and credit behavior among 18 to 25 year-old college students. *Journal of American College Health*, 56(2), 101–108. <http://dx.doi.org/10.3200/JACH.56.2.101-108>
- Akduman, G. (2015). Çalışan mutluluğunun işe ilişkin duyuşsal iyilik algısı ile ilişkisi ve kuşaklar arasındaki farklılıkların incelenmesi (Doktora tezi, İstanbul Arel Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İşletme Yönetimi Anabilim Dalı, İstanbul). <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/adresinden edinilmiştir>.
- Altay, H. (2009). Antakya ve İskenderun otel çalışanlarının tükenmişliği ve iş tatmini üzerine bir araştırma. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 6(12), 1–17.
- Altunışık, R., Coşkun, R., Bayraktaroğlu, S. ve Yıldırım, E. (2012). *Sosyal bilimlerde araştırma yöntemleri* (7. basım). Adapazarı: Sakarya Yayıncılık.
- Avşaroğlu, S., Deniz, M. E. ve Kahraman, A. (2005). Teknik öğretmenlerde yaşam doyumu, iş doyumu ve mesleki tükenmişlik düzeylerinin incelenmesi. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 14, 115–129.

- Aydın, K. (2004). *Beden eğitimi öğretmenlerinin tükenmişlik düzeyleri ve tükenmişliği etkileyen bazı faktörlerin incelenmesi* (Yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara). <http://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/> adresinden edinilmiştir.
- Azizoğlu, Ö. ve Özyer, K. (2010). Polislerde tükenmişlik sendromu üzerine bir ampirik çalışma. *Anatolia Turizm Araştırmaları Dergisi*, 21(1), 137–147.
- Bakusic, J., Schaufeli, W., Claes, S., & Godderis, L. (2017). Stress, burnout and depression: A systematic review on DNA: Methylation mechanisms. *Journal of Psychosomatic Research*, 92, 34–44. <http://dx.doi.org/10.1016/j.jpsychores.2016.11.005>
- Baysal, A. (1995). *Lise ve dengi okul öğretmenlerinde meslekte tükenmişliğe etki eden faktörler* (Doktora tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, SBE, İzmir). <http://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/> adresinden edinilmiştir.
- Bilge, H. ve Aydılek, B. (2015). Polislerin demografik değişkenler açısından tükenmişlik düzeylerini belirlemeye yönelik bir araştırma. *CBÜ Sosyal Bilimler Dergisi*, 13(2), 167–186.
- Bradley, K., Seay, M., Sullivan, P., & Canale, A. (2014). The psychology of wealth: Psychological factors associated with high income. *Journal of Financial Planning*, 27(12) 46–53.
- Budak, G. ve Sürgevil, O. (2005). Tükenmişlik ve tükenmişliği etkileyen örgütsel faktörlerin analizine ilişkin akademik personel üzerinde bir uygulama. *Dokuz Eylül Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 20(2), 95–108.
- Büyüköztürk, Ş., Çokluk, Ö. ve Köklü, N. (2011). *Sosyal bilimler için istatistik* (7. basım). Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Caputo, J. S. (1991). *Stress and burnout in library service*. Phoenix, AR: The Oryx Press.
- Çakır, İ. (2006). *Polislerin iş stresi ve bazı değişkenlere göre stresle başa çıkma tarzlarının karşılaştırılması* (Yüksek lisans tezi, Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana). <http://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/> adresinden edinilmiştir.
- Çakmak, F. ve Çelik, F. Y. (2017). Türkiye’de istihdamın kuşaklara göre analizi. *Sayıştay Dergisi*, 104, 65–86.
- Çam, O. (1991). *Hemşirelerde tükenmişlik sendromunun araştırılması* (Doktora tezi, Ege Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İzmir). <http://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/> adresinden edinilmiştir.
- Çam, O. (1992). Tükenmişlik Envanterinin geçerlik ve güvenilirliğinin araştırılması. R. Bayraktar ve İ. Dağ (Ed.), *7. Ulusal Psikoloji Kongresi Bilimsel Çalışmaları* içinde (s. 155–160). Ankara: Hacettepe Üniversitesi.
- Çirkin, Z. (2015). *Gelir ve mutluluk arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Yüksek lisans tezi, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İktisat Ana Bilim Dalı, Ankara). <http://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/> adresinden edinilmiştir.
- Diener, E. (1984). Subjective well-being. *Psychological Bulletin*, 95(3), 542–575. <http://dx.doi.org/10.1037/0033-2909.95.3.542>
- Doğan, A., Demir, R. ve Türkmen, E. (2015a). Akademisyenlerin tükenmişlik düzeylerinin demografik değişkenler açısından incelenmesi. *International Journal of Social Sciences and Education Research*, 1(4), 986–1008. <http://dx.doi.org/10.24289/ijsser.279111>
- Doğan, A., Demir, R. ve Türkmen, E. (2015b). Rol belirsizliğinin, rol çatışmasının ve sosyal desteğin tükenmişliğe etkisi: devlet ve vakıf üniversitelerinde çalışan akademik personelin tükenmişlik düzeylerinin karşılaştırılması. *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 30(1), 37–67.

- Durak, H. Y. ve Seferoğlu, S. S. (2017). Öğretmenlerde tükenmişlik duygusunun çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *GEFAD/GUJGEF*, 37(2), 759–788.
- Ekinci, H. ve Ekici, S. (2003). İşletmelerde örgütsel stres yönetim stratejisi olarak sosyal desteğin rolüne ilişkin görgül bir araştırma. *Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 27(1), 109–120.
- Erdemoğlu Şahin, D. (2007). Öğretmenlerin mesleki tükenmişlik düzeyleri (Yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara). <http://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/adresinden edinilmiştir>.
- Ertürk, E. ve Keçecioglu, T. (2012). Çalışanların iş doyumları ile mesleki tükenmişlik düzeyleri arasındaki ilişkiler: Öğretmenler üzerine örnek bir uygulama. *Ege Akademik Bakış*, 12(1), 39–52.
- Eryılmaz, A. (2011). Pozitif psikoterapi ve gelişimsel rehberlik bağlamında ergenler için bütçe yönetme konusunda sınıf rehberliği programı. *Eğitim Bilimleri Araştırmaları Dergisi Uluslararası E-Dergi*, 1(1), 1–17.
- Freudenberger, H. J. (1974). Staff burnout. *Journal of Social Issues*, 30, 159–165.
- Gaines, J., & Jermier, J. (1983). Emotional exhaustion in a high stress organization. *Academy of Management Journal*, 26, 567–586. <http://dx.doi.org/10.2307/255907>
- Gençlerin iyilik halini sorguluyorlar. (2016). <http://www.iha.com.tr/haber-genclerin-iyilik-halini-sorguluyorlar-543200/> adresinden 18.20.2017 tarihinde edinilmiştir.
- Gezer, E. (2008). *Stres veren yaşam olaylarının, öğretim elemanlarının, depresyon ve tükenmişlik düzeylerine etkisi* (Doktora tezi, Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara). [http://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/](http://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/adresinden edinilmiştir) adresinden edinilmiştir.
- Girgin, G. (2010). Öğretmenlerde tükenmişliğe etki eden faktörlerin araştırılması. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 9(32), 31–48.
- Golembiewski, R. T., Lloyd, M., Scherb, K., & Munzenrider, R. F. (1992). Burnout and mental health among police officers. *Journal of Public Administration Research and Theory*, 2, 424–439. <http://dx.doi.org/10.1177/009102608801700207>
- Göksel, A. ve Güneş, G. (2017). Kuşaklar arası farklılaşma: X ve y kuşaklarının örgütsel sessizlik davranışı bağlamında analizi. *Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi* 19(3), 807–828.
- Hazer, O. ve Özsungur, F. (2017). Kuşaklararası işbirliği ve geronteknoloji. *Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 4(11), 445–472.
- Hefferon, K. ve Boniwell, I. (2014). *Pozitif psikoloji, kuram, araştırma ve uygulamalar* (T. Doğan, Çev. Ed.). Ankara: Nobel Yayınları.
- Hock, R. R. (1988). Professional burnout among public school teachers. *Public Personal Management*; 17(2), 167–189. <https://doi.org/10.1177/009102608801700207>
- Kılınç, H. (2017). Anadolu üniversitesi açıköğretim fakültesi öğrenenlerinin anadolom ekampüs öğrenme yönetim sistemine ilişkin görüşlerinin kuşaklar bağlamında incelenmesi. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, 3(3), 104–124.
- Kuyucu, M. (2017). Y kuşağı ve teknoloji: Y kuşağının iletişim teknolojilerini kullanım alışkanlıkları. *Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi*, 5(2), 845–872.
- Leiter, M. P., & Maslach, C. (2005). *Banishing burnout: Six strategies for improving your relationship with work*. San Francisco: John Wiley & Sons Inc.

- Lyons, A. (2007). *Credit practices and financial education needs of Midwest college students*. Indianapolis, IN: Networks Financial Institute, Indiana State University.
- Maraşlı, M. (2005). Bazı özelliklerine ve öğrenilmiş güçlülük düzeylerine göre lise öğretmenlerinin tükenmişlik düzeyleri. *Türk Tabipler Birliği Mesleki Sağlık ve Güvenlik Dergisi*, 23(3), 27–33.
- Maslach, C., & Leiter, M. P. (1997). *The truth about burnout: How organizations cause personal stress and what to do about it*. San Francisco, CA: Jossey-Bass.
- Maslach, C. (2003). Job burnout: new directions in research and intervention. *Current Directions in Psychological Science*, 12, 189–192.
- Maslach, C., & Jackson, S. (1981). The measurement of experienced burnout. *Journal of Occupational Behavior*, 2, 99–113. <http://dx.doi.org/10.1002/job.4030020205>
- Mayer, R. N., Zick, C. D., & Marsden, M. (2011). Does calculating retirement needs boost retirement savings? *The Journal of Consumer Affairs*, 45(2), 175–200. <http://dx.doi.org/10.1111/j.1745-6606.2011.01199.x>
- Murat, M. (2000). *Sınıf öğretmenlerinde 10 yıllık meslek sürecinde tükenmişliğin gelişiminin haritalanması ve bazı değişkenlere göre incelenmesi* (Doktora tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Trabzon). <http://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/> adresinden edinilmiştir.
- Murat, M. (2003). Emniyet görevlilerinin tükenmişlik durumları. *Polis Bilimleri Dergisi*, 5(2), 95–108.
- Onur, N. ve Nazik, M. H. (2014). Öğretmenler için Bireysel Finans Alanında Tutum Ölçeğinin geliştirilmesi (FTÖ): Geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *E-Journal of New World Sciences Academy (NWSA) Vocational Education*, 9(4), 90–99.
- Otacıoğlu, S. G. (2008). Müzik öğretmenlerinde tükenmişlik sendromu ve etkileyen faktörler. İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 9(15), 103–116.
- Pelit, E. ve Türkmen, F. (2008). Otel işletmeleri işgörenlerinin tükenmişlik düzeyleri: yerli ve yabancı zincir otel işletmeleri işgörenleri üzerinde bir araştırma. *Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 10(1), 117–139.
- Pines, A. M., & Keinan, G. (2005). Stres and burnout: The significant difference. *Personality and Individual Differences*, 39, 625–635.
- Roberts, R., Golding, J., & Towell, T. (1998). Student finance and mental health. *The Psychologist*, 11(10), 489–491.
- Ross, S. C., & Macleod, M. J. (2006). Stress, debt and undergraduate medical student performance. *Medical Education*, 40(6), 584–589.
- Sağlam, M. ve Sağlam, A. Ç. (2005). Öğretmenlik mesleğinin maddi yönüne ilişkin genel bir değerlendirme. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 3(3), 317–328.
- Sat, S. (2011). Örgütsel ve bireysel özellikler açısından iş doyumunu ile tükenmişlik düzeyi arasındaki ilişki: *Alanya'da banka çalışanları üzerine bir İnceleme* (Yüksek lisans tezi, Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana). <http://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/> adresinden edinilmiştir.
- Sayıl, I. ve Harran, S. (1997). Ankara üniversitesinde çalışan doktor ve hemşirelerin tükenmişlik düzeyleri. *Kriz Dergisi*, 5(2), 71–77.
- Seferoğlu, S. S, Yıldız, H. ve Yücel, Ü. A. (2014). Öğretmenlerde tükenmişlik: Tükenmişliğin göstergeleri ve bu göstergelerin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Eğitim ve Bilim*, 39(174), 348–364.
- Sevindik, D. (2015). *Orta yaş dönemi bireylerde dindarlık-mutluluk ilişkisi: Denizli örneği* (Yüksek lisans tezi, Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Felsefe ve Din Bilimleri Ana Bilim Dalı, Isparta). <http://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/> adresinden edinilmiştir.

- Sgroi, D., Hills, T., O'Donnell, G., Oswald, A., & Proto, E. (2017). *Understanding happiness: A cage policy report*. London: The Social Market Foundation.
- Soysal, A. (2009). Çalışanlarda tükenmişlik düzeyinin bazı demografik değişkenler açısından incelenmesi: K. Maraş Emniyet Müdürlüğü'nde bir araştırma. *VII. Kamu Yönetimi Forumu (KAYFOR) 2. Kitap* içinde (s. 290–309).
- Stradling, S. (2001). The psychological effects of student debt. In A. Scout, A. Lewis & S. Lea (Eds.), *Student debt: The causes and consequences of undergraduate borrowing in the UK*. Bristol: The Policy Press.
- Stutzer, A. (2004). The role of income aspirations in individual happiness. *Journal of Economic Behavior & Organization*, 54(2004), 89–109. <http://dx.doi.org/10.1016/j.jebo.2003.04.003>
- Sunal, O. (2012). Finansal İyilik Hali Ölçeği (FİHÖ): Geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Ege Akademik Bakış*, 12(2), 209–214.
- Sunal, O., Sunal, B. A., & Mutlu, H. (2013). Financial well being and financial behaviour: A cross cultural study (Turkish and French students) economic and social development: 2nd international scientific conference economic and social development. *Book of Proceedings* (pp. 837–842).
- Şanlı, S. (2006). *Adana ilinde çalışan polislerin iş doyumu ve tükenmişlik düzeylerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi* (Yüksek lisans tezi, Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana). <http://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/> adresinden edinilmiştir.
- Şaşmaz, Ş. C. (2016). Çocuğu olan evli ve evli olmayan bireylerin psikolojik sağlamlık ve mutluluk düzeylerinin incelenmesi (Yüksek lisans tezi, Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Psikoloji Ana Bilim Dalı Klinik Psikoloji Bilim Dalı, İstanbul). <http://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/> adresinden edinilmiştir.
- Taşdöven, H. (2005). Polislerin tükenmişlik düzeylerinin çalıştıkları birimler açısından incelenmesi. *Polis Bilimleri Dergisi*, 7(3), 43–58.
- Tümkiye, S. (1996). Öğretmenlerdeki tükenmişlik görülen psikolojik belirtiler ve başa çıkma davranışları (Doktora tezi, Çukurova Üniversitesi, Adana). <http://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/> adresinden edinilmiştir.
- Van Praag, B. M. S, Romanov, D., & Ferrer-i-Carbonell, A. (2010). Happiness and financial satisfaction in İsrail: effects of religiosity, ethnicity and war. *Journal of Economic Psychology*, 3, 1008–1020. <http://dx.doi.org/10.1016/j.joep.2010.08.008>
- Yetim, Ü. (2001). *Toplumdan bireye mutluluk resimleri*. İstanbul: Bağlam Yayınları.
- Yıldırım, M. H. ve İçerli, L. (2010). Tükenmişlik sendromu: Maslach ve Kaopenhag tükenmişlik ölçeklerinin karşılaştırmalı analizi. *Organizasyon ve Yönetim Bilimleri Dergisi*, 1, 123–131.
- Yüksekbilgili, Z. (2013). Türk tipi y kuşağı. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 12(45), 342–353.